

Mirusiojo nuo COVID-19 medicininio mirties liudijimo pildymas

Mirusiojo nuo COVID-19 ligos diagnozė ir sukeltos komplikacijos įrašomos į jo medicininį mirties liudijimą (toliau – MML) kaip bet kuri kita mirties priežastis pagal šiuo metu galiojančias MML pildymo taisykles.

Minėtos taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. V-667 „Dėl formos Nr. 106/a „Medicininis mirties liudijimas“, Formos Nr. 106/a „Medicininis mirties liudijimas“ pildymo taisyklių, formos Nr. 106-2-1/a „Medicininis perinatalinės mirties liudijimas“, Formos Nr. 106-2-1/a „Medicininis perinatalinės mirties liudijimas“ pildymo taisyklių patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1993 m. gegužės 25 d. įsakymo Nr. 251 „Dėl medicininių mirties liudijimų išrašymo ir išdavimo tvarkos“ pripažinimo netekusiu galios“.

Higienos institutas yra parengęs šiais klausimais metodines rekomendacijas „Medicininio mirties liudijimo pildymas“.

Aktuali informacija

Vaikų ir suaugusiųjų COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) diagnostikos ir gydymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. V-383;

Pasaulio sveikatos organizacija. COVID-19 kodavimas pagal TLK-10 (anglų k.); JAV ligų prevencijos ir kontrolės centras. Gidas, kaip nurodyti COVID-19 ligą išrašant medicininį mirties liudijimą (anglų k.);

Australijos statistikos biuras. Gidas, kaip nurodyti COVID-19 ligą išrašant medicininį mirties liudijimą (anglų k.).

MML mirties priežasčių dalies pildymas

Į MML COVID-19 liga turi būti įrašyta visiems mirusiems, jei ši liga sukėlė arba, įtariama / tikėtina, kad ji sukėlė mirtį, arba prisidėjo prie mirties.

Stacionaro gydytojas, pildydamas MML, turi remtis formoje Nr. 003/a „Gydymo stacionare ligos istorija“ įrašytais diagnozėmis (galutine pagrindine diagnoze, jos sukeltomis komplikacijomis bei gretutinėmis ligomis).

Šeimos gydytojas ar kitas pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigos gydytojas, pildydamas MML, turi remtis formoje Nr. 025/a „Ambulatorinė asmens sveikatos istorija“ patikslintomis galutinėmis diagnozėmis ir laboratorinių tyrimų duomenimis.

Gydytojas, pildydamas MML, dalyje „Pagrindinės ligos (traumos), sukėlusios mirtį, informacija“ visada pagrindine mirties priežastimi turi įrašyti tą ligą, kuri sukėlė patologinių būklių seką

(komplikacijas, kurios įrašomos kaip tarpinės mirties priežastys), tiesiogiai pasibaigusią mirtimi (tiesioginė mirties priežastis).

MML taip pat nurodomos kitos svarbios patologinės būklės, sąlygojusios mirtį (prisidėjusios ir ją pasunkinusios), bet nesusijusios su pagrindine mirties priežastimi, t. y. tiesiogiai nelėmusios mirties. Pavyzdžiui, COVID-19 ligą gali komplikuoti jau buvę lėtiniai susirgimai, ypač tokie, dėl kurių sumažėja plaučių talpa, pavyzdžiui, lėtinė obstrukcinė plaučių liga ar astma. Šios ligos nesukelia COVID-19 ligos, bet gali padidinti kvėpavimo takų infekcijos ir mirties riziką, todėl jos MML nurodomos kaip kitos svarbios patologinės būklės, sąlygojusios mirtį.

Taip pat MML būtina pažymėti, ar, laboratorinių tyrimų duomenimis, virusas nustatytas, ar ne.

Mirusiojo dėl COVID-19 ligos MML pildymo pavyzdžiai

1 pavyzdys. COVID-19 liga, virusas nustatytas

77 m. vyras paguldytas į ligoninę. Jis skundėsi 4 dienų karščiavimu, kosuliu ir vis didėjančiu dusuliu. Iš anamnezės paaiškėjo, kad prieš savaitę žmogus bendravo su karščiavusiu ir kosėjusiu kaimynu, jam skaudėjo raumenis, jautė bendrą silpnumą. Dusulys nuo įprasto bronchus plečiančio gydymo negerėjo. Atlikus reikiamus tyrimus, nustatyta COVID-19 liga. Nepaisant gydymo savijauta blogėjo ir, išsivysčius ūminei kvėpavimo takų acidozei, vyras mirė. Mirusysis 15 m. sirgo hipertenzine širdies liga, 10 m. – lėtine obstrukcine plaučių liga.

Mirties priežastys	
Tiesioginė mirties priežastis	<i>Ūminė kvėpavimo takų acidozė</i>
Tarpinė mirties priežastis (1)	
Tarpinė mirties priežastis (2)	
Pagrindinės ligos (traumos), sukėlusios mirtį, informacija	<i>Covid-19 liga, virusas nustatytas</i>
Kitos svarbios patologinės būklės	<i>Hipertenzinė širdies liga. Lėtinė obstrukcinė plaučių liga.</i>

Ūminė kvėpavimo takų acidozė – tiesioginė mirties priežastis, todėl ji įrašyta eilutėje „Tiesioginė mirties priežastis“. Ūminę kvėpavimo takų acidozę sukėlusį COVID-19 ligą – pagrindinę mirties priežastis, įrašyta MML dalyje „Pagrindinės ligos (traumos), sukėlusios mirtį, informacija“. Hipertenzinė širdies liga ir lėtinė obstrukcinė plaučių liga nesukelia COVID-19 ligos, bet gali padidinti kvėpavimo takų infekcijos ir mirties riziką, todėl jos MML nurodomos kaip kitos svarbios patologinės būklės.

2 pavyzdys. Lėtinėmis ligomis nesergančio asmens mirtis nuo COVID-19 ligos

34 m. moteris kreipėsi į šeimos gydytoją dėl 6 dienas trunkančio kosulio, karščiavimo bei raumenų skausmų. 14 dienų laikotarpiu iki simptomų pradžios kelionę ar kontaktą su sergančiu asmeniu neigė. Išryškėjus dusuliui, paguldyta į ligoninę. Atlikus reikiamus tyrimus nustatyta pneumonija, COVID-19 liga. Nepaisant gydymo savijauta blogėjo ir, išsivysčius ūminiam respiracinio distreso sindromui, moteris mirė. Ji lėtinėmis ligomis nesirgo.

Mirties priežastys	
Tiesioginė mirties priežastis	<i>Ūminis respiracinis distreso sindromas</i>
Tarpinė mirties priežastis (1)	<i>Pneumonija</i>
Tarpinė mirties priežastis (2)	
Pagrindinės ligos (traumos), sukėlusios mirtį, informacija	<i>Covid-19 liga, virusas nustatytas</i>
Kitos svarbios pataloginės būklės	

COVID-19 liga – pagrindinė mirties priežastis, dėl kurios išsivystė pataloginių būklių grandinė: tarpinė mirties priežastis – pneumonija ir jos pasekmė – ūminis respiracinis distreso sindromas (tiesioginė mirties priežastis).

3 pavyzdys. **Mirtis nuo įtariamos COVID-19 ligos**

86 m. moteris mirė namuose. Jos vyras informavo, kad žmona prieš 3 metus patyrė smegenų infarktą, dėl ko sunkiai vaikščiojo. Prieš 5 dienas moteriai pasireiškė karščiavimas, stiprus kosulys ir dusulys. Nustatytas kontaktas su sergančiu šeimos nariu, kuriam vėliau diagnozuota COVID-19 liga. Į ligoninę moteris važiuoti atsisakė. Sutrikus kvėpavimui iškviesta GMP.

Nors laboratorinis tyrimas, patvirtinantis COVID-19 infekciją, neatliktas, atsižvelgiant į paciento ligos simptomus ir buvusį artimą kontaktą su užsikrėtusiu asmeniu, įtarta COVID-19 liga kaip pagrindinė mirties priežastis. Smegenų infarkto padariniai laikomi veiksniu, prisidėjusiu prie mirties, todėl jis MML nurodomas kaip kitos svarbios pataloginės būklės.

Mirties priežastys	
Tiesioginė mirties priežastis	<i>Ūminis kvėpavimo nepakankamumas</i>
Tarpinė mirties priežastis (1)	
Tarpinė mirties priežastis (2)	
Pagrindinės ligos (traumos), sukėlusios mirtį, informacija	<i>Įtariama Covid-19 liga, virusas nenustatytas</i>
Kitos svarbios pataloginės būklės	<i>Smegenų infarkto padariniai</i>

Informaciją parengė Higienos instituto Sveikatos informacijos centro Mirties atvejų ir jų priežasčių stebėsenos skyriaus specialistė Vilė Cicėnienė.